

Onderwerp Bestrijding Japanse Duizendknoop	
Nummer	2018/819055
Portefeuillehouder	Snoek, M.
Programma/beleidsveld	5.1 Openbare ruimte en mobiliteit
Afdeling	BBOR
Auteur	Hin, E.
Telefoonnummer	023-5115654
Email	ehin@haarlem.nl
Kernboodschap	Deze nota informeert u over de aanbevelingen voor bestrijding van de Japanse Duizendknoop, zoals aanbevolen door de Universiteit van Wageningen en Stichting Probos, en over de mogelijke consequenties van deze bestrijdingsmethoden.
Behandelaar voor commissie	Het college stuurt de informatienota met betrekking tot de wenselijkheid van de bestrijdingsmethoden ter kennisname naar de commissie beheer.
Relevante eerdere besluiten	n.v.t.
Besluit College d.d. 22 januari 2019	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

Inleiding

De Japanse Duizendknoop, een invasieve plantensoort die oorspronkelijk uit Azië komt, groeit op veel verschillende plekken in Haarlem. Spaarnelanden heeft aangegeven dat de huidige bestrijdingsmethoden onvoldoende effectief zijn. Om deze reden is het gewenst dat andere bestrijdingsmethoden toegepast gaan worden, om de plant zo effectief mogelijk te bestrijden. Een mogelijke methode die door de Universiteit Wageningen als het meest effectief is bevonden, is chemische bestrijding door middel van injectie van stengels met enkele druppels glyfosaat. Dit is het bestrijdingsmiddel dat beter bekend staat onder de marknaam RoundUp. Aangezien de plant in het hele land toeneemt en zeer lastig te bestrijden is, is op 9 maart 2018 door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (CTGB) besloten deze methode landelijk toe te staan zonder dat hiervoor ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het gebruik van het chemische bestrijdingsmiddel glyfosaat blijft echter een risico. De gemeente Haarlem gebruikt het middel al jaren niet meer in het beheren van het openbaar groen. Dit blijft het uitgangspunt. Gezien de biodiversiteitsschade die de Japanse Duizendknoop kan veroorzaken, vormt deze plant echter een

uitzondering. Het is belangrijk dat er echter voorzichtig mee wordt omgegaan en chemische bestrijding als laatste redmiddel wordt gezien en alleen wordt toegepast wanneer andere methoden niet werken of om praktische redenen niet kunnen worden uitgevoerd.

Deze nota informeert u over de aanbevelingen voor bestrijding van de Universiteit van Wageningen en over de mogelijke consequenties van deze bestrijdingsmethoden.

2. Kernboodschap

De Japanse Duizendknoop groeit in Haarlem op diverse plekken in o.a. wegbermen en openbaar groen. Wanneer er niet genoeg wordt gedaan aan het bestrijden, zal de soort zich naar verwachting steeds verder uitbreiden. Hierbij worden inheemse soorten verdrongen, waardoor schade aan onze biodiversiteit optreedt. Bestrijding van deze soort is echter lastig, weinig methoden zijn voldoende effectief. Momenteel wordt bestreden door middel van het handmatig uittrekken van de planten, het maaien en afvoeren ervan, bestrijding met het toegestane chemische middel Ultima en het afdekken van groeiplaatsen. Vanwege de te geringe effectiviteit zijn aanvullende methodes gewenst. In maart 2018 is landelijk besloten het injecteren van stengels met het chemische bestrijdingsmiddel glyfosaat (RoundUp) toe te staan zonder dat hier ontheffing voor nodig is.

Naar aanleiding van effectiviteitsonderzoek van verschillende bestrijdingsmethoden zijn aanbevelingen gedaan door de Stichting Probos en de Universiteit van Wageningen. De conclusie op basis van de aanbevelingen betreft het toepassen van bestrijding door een combinatie aan maatregelen, waaronder chemische bestrijding. De aanbevelingen van beide organisaties zijn hieronder vermeld.

Aanbevelingen van Stichting Probos en de Universiteit van Wageningen

Stichting Probos raadt aan om de groei van de planten jaarlijks te monitoren.

- Op risicovolle locaties (plekken waar bijvoorbeeld sterke uitbreiding van het aantal planten plaatsvindt) wordt aangeraden de planten af te graven of voor meerdere jaren af te dekken. Wanneer dit niet mogelijk is wordt een combinatie aan methoden aangeraden, waaronder maaibeheer in combinatie chemische bestrijding of het uittrekken van planten (door vrijwilligers).
- Op plekken met een minder groot risico op vermeerdering of verspreiding van planten, kan langdurige extensieve bestrijding voldoende zijn (bijvoorbeeld d.m.v. uitsteken van planten verspreid over meerdere jaren).

De Universiteit van Wageningen heeft bevonden dat chemische bestrijding met glyfosaat op zichzelf staand de meest effectieve bestrijdingsmethode is. Belangrijk is te realiseren dat bij de bestrijding door het injecteren van stengels slechts enkele druppels in de stengels van de planten gespoten worden. Het verstuiven van gif zal hierbij niet plaatsvinden. De hoeveelheden chemisch bestrijdingsmiddel die met deze methode gebruikt wordt is daardoor relatief laag.

De Universiteit van Wageningen doet twee voorstellen. Aanbevolen wordt om kleine groeiplaatsen (van kleiner dan 1 m²) te bestrijden door:

1. De plant te verzwakken door de stengels meerdere keren per groeiseizoen af te knippen en af te voeren (bij het restafval of bij een gecertificeerd composteerbedrijf).
2. Uitlopers secuur te verwijderen, zonder dat er wortels achterblijven.
3. Eventueel een wettelijk toegestaan onkruidbestrijdingsmiddel toe te passen aan het einde van het groeiseizoen.

Voor het bestrijden van grote groeiplaatsen (groter dan 1 m²) wordt aangeraden om te bestrijden door:

1. Als terrein beherende organisatie in kaart te brengen waar de plant voorkomt.
2. Ervoor te zorgen dat deze groeiplaatsen niet worden meegenomen in het reguliere maaibeheer, vanwege het risico op verdere verspreiding.
3. De plekken waar de planten voorkomen vaker per seizoen te maaien en af te voeren naar een gecertificeerd composteerbedrijf.
4. Kleding en machines te controleren en te reinigen na werkzaamheden.
5. Het uitvoeren van de bestrijding door het combineren van verschillende bestrijdingsmethoden.
6. Het monitoren (waarbij de effecten op de omgeving worden meegenomen) en het evalueren van de bestrijdingsmethoden en deze zo nodig aan te passen.

3. Consequenties

Wat doen andere gemeenten?

Een aantal gemeenten werkt met vrijwilligers om Japanse Duizendknopen uit te steken. Stichting Probos geeft aan dat dit een effectieve methode is, die wel een aantal jaren herhaald moet worden en waarbij een goede aansturing nodig is vanwege het risico op besmetting van andere locaties. De Universiteit van Wageningen spreekt echter over een geringe effectiviteit bij het uitgraven van de plant, doordat delen van de wortels achterblijven en hier weer nieuwe planten uit groeien. In verband met het gevaar van verspreiding dat verbonden is aan het werken met vrijwilligers en de wisselende bevindingen over de effectiviteit, is het waarschijnlijk te risicovol en bovendien niet afdoende om de plant op deze manier aan te pakken.

Ook werken sommige gemeenten met werkinstructies voor aannemers om voorlichting te geven over een effectieve bestrijding (bijvoorbeeld door het afgraven van besmette grond).

Haarlem gaat de bestrijding uitvoeren zoals door Stichting Probos en de Universiteit van Wageningen aangeraden is. Er zijn diverse groeiplaatsen, zowel kleiner als groter dan 1 m², waardoor een combinatie aan bestrijdingsmethoden noodzakelijk zal zijn.

- Op locaties die zich hiervoor lenen worden planten langdurig afgedekt.

- Risicovolle locaties waar afdekken niet mogelijk is, worden bestreden volgens de aanbevelingen van de Universiteit van Wageningen, waarbij chemische bestrijding toegepast kan worden wanneer (een combinatie aan) andere methoden onvoldoende effectief zijn.
- Bij minder risicovolle locaties kan langdurige extensieve bestrijding voldoende zijn.
- Jaarlijks moet er gemonitord en geëvalueerd worden of de toegepaste bestrijdingsmethoden op de diverse locaties waar de plant groeit afdoende werken. Eventueel kan het afstemmen van bestrijdingsmethoden met omliggende overheden helpen voor een efficiënte bestrijding.

Omdat het uitspoelen van glyfosaat in water milieurisico's met zich meebrengt, zal chemische bestrijding niet worden toegepast op groeiplaatsen direct aan het water.

In combinatie met andere bestrijdingsmethoden, kan het gebruik van gif er voor zorgen dat de plant zich niet nog meer uitbreidt in en om de stad. Financieel zal dit niet tot meerkosten leiden, aangezien het budget voor bestrijding van Japanse Duizendknoop is opgenomen in het DDO. Aangezien de plant zich niet aan gemeentegrenzen houdt, is het wel belangrijk dat ook omliggende overheden zo efficiënt mogelijk bestrijden, om een blijvend resultaat te verkrijgen. Overleg met omliggende gemeenten kan plaatsvinden om dit te waarborgen.

Doordat er met gif wordt gewerkt, kan het gebruik van glyfosaat milieuschade (verontreiniging van grondwater en bodem) veroorzaken.

Glyfosaat wordt beschouwd als een bestrijdingsmiddel met een lage acute toxiciteit voor zowel dieren als mensen, aangezien de gif inwerkt op een systeem dat alleen bij planten (en bacteriën) aanwezig is. Desalniettemin is het niet uit te sluiten dat er enige effecten op kunnen treden bij dieren wanneer deze blijvend worden blootgesteld aan de stof. Er zijn onderzoeken die suggereren dat de stof schadelijke gevolgen heeft op darmbacteriën van dieren (o.a. bijen en ratten), waardoor deze vatbaarder worden voor ziektes. Het College voor de Toelating van Gewasbeschermingsmiddelen (CTGB) geeft echter aan dat betreffende studies ernstige tekortkomingen laten zien, waardoor negatieve effecten op de darmflora van dieren niet bewezen zijn. Wel werkt het middel aselectief bij planten. Ook voor alle inheemse planten is de stof toxisch. Om deze reden is het erg belangrijk om het gebruik van gif te beperken tot locaties waar (een combinatie van) andere bestrijdingsmethoden niet werken, en waar de uitbreiding daardoor te sterk plaatsvindt (wat leidt tot een sterk biodiversiteitsverlies). Bovendien is het belangrijk om met glyfosaat bestreden planten niet bij het normale composteerafval te doen. Op deze manier zal chemische bestrijding ernstige negatieve effecten op flora en fauna naar verwachting tegengaan.

4. Vervolg

Indien het toepassen van chemische bestrijding gewenst is op plekken waar andere bestrijdingsmethoden praktisch niet mogelijk of niet voldoende effectief zijn, wordt aan Spaarnelanden de opdracht gegeven om de uitvoering volgens het hierboven beschreven protocol ter hand te nemen. De bestrijding volgens het beschreven protocol kan uitgevoerd worden vanuit het huidige budget van het DDO. Ook investeringen om te gaan werken volgens dit protocol kunnen gefinancierd worden vanuit het DDO.

5. Bijlage: geen-